

Kjell-Erik N. Kallset og Mari Skurdal (nyhetssjefer)
Åse Brandvold | Emilie Ekeberg | Magnhild Folkvord
Frida Holsten Gullestad | Pål Hellesnes
Alf Skjeseth | Line Madsen Simenstad | Simen Tallaksen

NYHETER

Ruter taper millioner på sniking

KOLLEKTIVTRAFIKK: Flere enn før sniker på trikk, bane og buss i Oslo. Det koster Ruter rundt 100 millioner kroner årlig. Av de rundt 300 millioner reisene som foretas i Ruters nettverk i år, vil omtrent 12 millioner skje uten gyldig billett. Dette går fram av tall for første kvartal. Mens 3,5 prosent av passasjerene snek i fjor har andelen økt til 4,1 prosent i år, skriver Dagsavisen. Bøter og administrasjonsgebyr veier ikke opp for de snikeutgiftene. – Vi får inn igjen omtrent 33 millioner kroner i gebyrer, og estimert årlig tap på sniking er dermed 67 millioner kroner, sier pressetalsperson Sofie Bruun i Ruter.

©NTB

Fører fedrekvoten til mer likestilling? Forskerne er

Forskerstrid o

UENIGE: Pappa-
perm fører til at
fedre prioriterer
barn foran jobb,
viser en studie.
Men likestillings-
effekten av pappa-
perm er omstridt.

LIKESTILLING

Av Ida Søråunet Wangberg
(tekst), Frida Holsten Gullestad
(tekst og foto) og Mirjam Sorge
Folkvord (tekst)

Regjeringens mål med fedrekvoten er at den skal føre til økt likestilling gjennom at foreldre deler hus- og omsorgsarbeid mer likt, samtidig som kvinner skal komme raskere i jobb etter fødsel, og stå sterkere i konkurransen med menn om lønnspålegg og karriere.

Men forskerne er ikke enige om hvor store og klare disse effektene er.

Gir fedre lavere lønn

Fedre som har tatt ut foreldrepermisjon får to prosent lavere inntekt i barnas første fem leveår, enn fedre som ikke har hatt mulighet til å ta ut pappapermisjon. Det viser en studie utført av Ingeborg Foldøy Solli og Mari Rege ved Uni-

versitetet i Stavanger. Studien er akseptert for publisering i tidsskriftet «Demography».

– Tanken er at dersom det å være i pappapermisjon får fedre til å omprioritere og bruke mer tid og ressurser hjemme, så fortrenger det tida de ellers ville brukt på jobb. Derfor mener vi den lavere inntekten tyder på at fedrekvoten faktisk fører til at fedrene blir mindre karriereorienterte og mer familieorienterte, sier Ingeborg Foldøy Solli til Klassekampen.

Forskerne har ikke hatt mulighet til å studere nøyaktig hva som skjer og hva som forårsaker denne endringen, men mener den mest plausible forklaringen er at fedrene faktisk omprioriterer tida sin.

– En mulig forklaring er at de kutter ned på overtid, utsetter å søke om lederstillinger til barnet blir eldre eller velger seg til yrker som er dårligere betalte, men som gir fleksibilitet til å være hjemme med syke barn, hente i barnehagen og liknende, sier Solli.

Forskere ved Universitetet i Oslo har også funnet at barn som er født like etter pappapermisjonsordningen ble innført, deler mer på husarbeidet enn de som ble født før 1993.

– Liten påviselig effekt

På tross av disse funnene, mener sosiolog Margunn Bjørnholt at effektene av fedrekvoten ikke er så tydelige som vi liker å tro.

– Forskningen gir tvetydige resultater, både når det gjelder effekten på likestilling i hjemmet og på mors karriere

og lønnsutvikling, sier Bjørnholt, som er seniorforsker ved forskningsinstituttet Policy and Social Research i Oslo.

Hun mener noen av effektene forskerne finner kan skyldes såkalt seleksjonseffekt – at de som velger å ta pappapermisjon i utgangspunktet er i mer likestilte forhold enn de som ikke velger å ta ut perm. Bjørnholt mener også at resultater av sammenlikninger av fedre med barn født før og etter 1993 kan bli preget av holdningsendringer.

Åpningstider i sommer

Sentralbord og kundeservice har følgende åpningstider i perioden 24. juni t.o.m. 16. august:
Man.–fre. kl. 08.30–15.30

Vi ønsker alle våre lesere en riktig god sommer
KLASSEKAMPEN

Skjerpet fiskekontroll

FISKEJUKS: Justervesenet vil skjerpe kontrollen i fiskemottakene. Tilsyn har vist at fiskerne ofte får betalt for mindre fisk enn de faktisk leverer. For å unngå dette har Nærings- og handelsdepartementet og Justervesenet sendt et forslag på høring om å innføre økt kontroll med måleinstrumentene. Tiltaket skal finansieres med ny gebyrordning for fiskemottakene. **ONTB**

Kan slå på empatien

VERDT
Å VITE

PSYKOPATI: Tidligere har man gått ut fra teorien om at psykopaters kriminelle tendenser skyldes mangel på empati, men en studie fra Nederland antyder at forklaringen ikke er så enkel. Det viser seg nemlig at psykopater er i stand til å slå på «empatibryteren»: Dersom de ble bedt om det, kunne psykopatene i studiet tilsynelatende føle empati på samme måte som kontrollgruppen. Hjerneaktiviteten kunne likevel ikke kalles normal, for reaksjonen var ikke spontan.

uenige om effekten av pappapermisjonen:

Om pappaperm

FORNØYDE: Vibeke Johansen (32) (t.v.) er hjemme med Isabella Berdahl-Johansen (4 ½ måned). Både hun og Kari Malm Hattrem (29) synes det er viktig at også fedrene får smake på hjemmelivet.

– Pappaperm burde kommet i tillegg

– Det er viktig at fedrene er hjemme med barna, men jeg synes det er synd at de har tatt fra mødrenes permisjon for å gi til far, sier Vibeke Johansen (32), som er hjemme med Isabella Berdahl-Johansen (4 ½ måned). Både hun og Kari Malm Hattrem (29) synes det er viktig at også fedrene får smake på hjemmelivet. Og da må mor ut. Begge er i permisjon med hvert sitt barn, og møtes på kafé i Trondheim sentrum.

– Man er jo puppen, som barnet skriker etter og vil til. Da holder det ikke å sitte i naborommet, sier Johansen.

Nylig fikk far utvidet pappapermen med to uker, mens foreldrenes fellesuker ble redusert med én.

– Tenk på ammingen, dette går ikke i hop med de offisielle rådene, sier Johansen. Mens Verdens helseorganisasjon anbefaler å amme til barnet er to år, er norske myndigheters anbefaling minst ett år.

– Selv om jeg har en snill sjef, ser jeg ikke for meg at jeg skal kunne ta ammapauser i én time midt på dagen.

Presset som sivilarkitekt er rett og slett for stort, sier Johansen.

– Jeg synes i grunn det er viktigere at fedrene skal få sine tre måneder enn at vi skal få ekstra permisjon. Jeg tror mange fedre føler seg som en hjelper som henter gulpekluter og skifter bleier. Når de er tre måneder alene må de greie seg på egen hånd. Først da får de kjenne ordentlig på papparollen, sier Hattrem. De er usikre på om pappapermisjonen fører til mer likestilling på sikt, men tror både far og barn har godt av å bli kjent.

Mens Johansen skal tilbake i jobb når datteren er 11 måneder, skal Hattrem tilbake til delelageret når sønnen Filip Hattrem Johansen er ni måneder. Hattrem synes dagens permisjon er lang nok for egen del, men tror forholdet mellom mor og barn har godt av et lengre tidsperspektiv.

– Det kan bli nok klesvask og bleieskift. En lang permisjon er ikke viktig for min del, men for min og babyens del, sier Hattrem.

– De mennene som har blitt fedre etter 1993 er oppdratt på 1970-tallet, en tid som var preget av kjønnsroller i endring. Derfor er det slett ikke sikkert at de effektene man finner skyldes fedrekvoten i seg selv, sier hun til Klassekampen.

Frykter symbolpolitikk

Bjørnholt setter også spørsmålsteget ved likestillingseffekten av fedrekvoten når mange fedre tar ut permisjon samtidig som mor, mens mor har ferie, eller mens barna går i barnehage.

– Selv om avskaffelse av fedrekvoten eventuelt fører til lavere uttak fra fedre, er det slett ikke sikkert at dette betyr tilbakeslag for likestillingen. Fedres permisjonsuttak er et upresist virkemiddel med usikker effekt, og dermed heller ikke et godt mål for likestilling. Vi vet ikke nok om hvordan familien innretter seg i praksis mens far er i permisjon, særlig etter de siste utvidelsene, sier forskeren.

Hun frykter at fedrekvoten blir symbolpolitikk, og at den

tar oppmerksomheten bort fra viktigere likestillingstiltak.

– Hovedkritikken min er at man satser så voldsomt på dette ene tiltaket, som er et billig tiltak som det er enkelt å få til, men det skygger for behovet for å sette i gang andre tiltak som vil koste mer, sier Bjørnholt.

– Perm driver endringene

Ingeborg Foldøy Solli er ikke enig i at det kan være generelle holdningsendringer som forårsaker funnene i studien

FAKTA

Pappapermisjon:

- I dag har mor og far rett til 14 uker foreldrepermisjon hver. De resterende 18 ukene fordeler de mellom seg som de selv vil.
- Høyre og Frp ønsker å fjerne fedrekvoten.
- Fedrekvoten ble innført i 1993.

■ Før 1993 tok bare 2–3 prosent av fedrene ut foreldrepenger.

■ I 1994 tok over 40 prosent av fedrene med rett til fedrekvote, ut denne.

■ I dag tar omtrent 90 prosent av fedrene med rett til fedrekvote, ut hele eller deler av denne.

hun har vært med på.

– Vi klarer å kontrollere for de generelle holdningsendringene i samfunnet i studien,

så det er ikke tvil om at det er effekten av fedrekvoten vi fanger opp her, avslutter Solli.